

ANĐELA FRANČIĆ
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za kroatistiku
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
afrancic@ffzg.hr

OJKONIM ŠTRIGOVA KROZ STOLJEĆA

U radu se prati pojavnost ojkonima *Štrigova* u pisanim izvorima i na zemljovidima od najstarijega zapisa do danas. Upozorava se na različitost bilježenja ojkonimskoga lika i njegove mijene kroz stoljeća. Prikazuje se i odraz imena toga gornjomeđimurskog naselja u povijesnoj i suvremenoj (međimurskoj) onimiji.

1. Uvod

1.1. Imena i njihovi zapisi kroz povijest – važnost bavljenja imenima

Najstarija imena zasvjedočena u prostoru omeđenome Mediteranom i Panonijom u kojemu se nastaniše Hrvati govore o naslijeđenoj praslavenskoj imenskoj baštini, o zatečenim i hrvatskomu jeziku prilagođenim inojezičnim (neslavenskim) imenima te o kreativnosti hrvatskoga jezika i njegovim tvorbenim mogućnostima očitovanim u nadijevanju novih imena. U svima tim imenima – naslijeđenima, prilagođenima i novotvorenima – u njihovu zapisu i doimenskome sadržaju – zbita je povijesna istina o vremenu u kojemu su nastala, o Hrvatima, njihovim dodirima i prožimanjima s drugim etnijama, njihovim kulturama i jezicima, običajima i vjerovanjima.

Imena su prve riječi hrvatskoga jezika zabilježene ponajprije u latinskim jezikom pisanim spomenicima hrvatskoga ranog srednjovjekovlja – kao podsjetnik neka nam posluže u kamen uklesana imena na Krstionici kneza Višeslava (8./9. st.), na Trpimirovu natpisu (9. st.), Branimirovim natpisima (9. st.), Muncimirovu natpisu (9. st.), na Natpisu kralja Držislava (10. st.), na rubovima Čedadskoga evanđelistara (9. st.) zapisana imena hrvatskih dostojanstvenika itd.

Svjestan obavještajne bremenitosti imenskoga znaka u kojemu je sažeta svekolika istina o životu njegovih nadjevatelja, utemeljitelj suvremene hrvatske etnologije Antun Radić piše: »Ako je ikoju domovinu koji narod ikada doista osvojio, obuhvatio ju sa svojih pet osjetila, a to je Hrvat osvojio svoju Hrvatsku time,

što su koljena i koljena naših predaka u tisućama i tisućama imena mjesta ostavila potomcima pečat svojih dojmova, svoje misli i svoga rada. U tim je imenima naša domovina tako opisana, njezina prošlost tako ispričana, kako bi ju opisali i njezinu prošlost izpričati jedva mogao ikoji zemjopisac ili povjesničar. To je domovina, koja svojim sinovima zbori i priča, jer stoljetnim nazivima i imenima mjesta zbore i pričaju mrtvi, davno nestala pokoljenja« (prema: Belaj 2009: 173). Tu Radićevu tvrdnju, koja se odnosi na ojkonimiju, valja proširiti na svu hrvatsku onimiju.

1.2. Najstarije ojkonimijske potvrde u Međimurju

O početcima međimurske povijesti svjedoče arheološki nalazi koji sežu u mlađe kameno doba. Prvi po imenu nam znani stanovnici Međimurja jesu Panoni, odnosno jedno od panonskih plemena¹ koje je u Međimurju živjelo u željezno doba. Poslije njih u kraj između Mure i Drave dolaze, ostajući tu kraće ili duže vrijeme ili tek prolazeći njime, Kelti, Rimljani, Vizigoti, Alani, Huni, Ostrogoti, Langobardi, Avari i dr. O životu u rimskome vremenu svjedoči više od dvadeset lokaliteta dosad pronađenih u mursko-dravskome međurječju (*Registar*, 1990). U tome je razdoblju zasvjedočen ojkonim *Halikan* (*Hallicanum*) kojim se imenovao »prvi i jedini u rimsko vrijeme grad u Međimurju«, »postaja konzulskih beneficijarija na strateški važnom riječnom prijelazu, trgovački centar i važno obrtničko središte« (Kalšan 2006: 16).

Hrvati u Međimurje dolaze u šestome stoljeću.² Prvi indirektni spomen nekoga međimurskog lokaliteta (ribnjak na Dravi) sadržava povelja kralja Stjepana Svetoga iz 1024. (Kalšan 2006: 22–23), a najstariji dosad nam poznati podatak iz međimurske ojkonimije nakon što se u njemu naseliše Hrvati čuva listina u kojoj se prvi put izrijeком spominje i Međimurje. Riječ je o ispravi iz 1203. godine. U njoj se, kao i u mnogim poslije nastalim zapisima, Međimurje imenuje opisno – »inter Muram et Dravam«, a sintagmom »terra beati Michaelis« imenuje se današnje međimursko naselje Mihovljan (Frančić 2000). Iako se u literaturi nailazi na tvrdnje da je »tijekom 13. stoljeća oformljena (...) većina današnjih međimurskih naselja« (Kalšan 2006: 29), u pisanim su izvorima iz toga vremena zasvjedočena imena tek manjega broja njih.

1.3. Predmet rada

U radu se prati pojavnost ojkonima *Štrigova* u pisanim izvorima i na zemljovidima od najstarijih poznatih nam zapisa do danas. Upozorava se na različitost bilježenja ojkonimskoga lika i njegove mijene kroz stoljeća. Dijakronijska se imen-

---

¹ U literaturi se nude različiti odgovori na pitanje o kojemu je plemenu riječ (Frančić – Žagar Szentesi 2008: 60).

² U literaturi nailazimo na različite podatke o hrvatskim početcima na međimurskome tlu (Frančić – Žagar Szentesi 2008: 60).

ska varijantnost dovodi u svezu s izvanjezičnim čimbenicima. Baveći se imenima polazimo od pretpostavke da ime kumulira u sebi jezičnu i izvanjezičnu „istinu“ vremena u kojemu se rađa, ali i čitavoga vremenskog protega u kojemu živi, u kojemu obavlja svoju imensku zadaću točne identifikacije imenovanoga objekta i njegovu diferencijaciju od skupine istovrsnih objekata. Ako se s vremenom i zaboravi njegova prvotna motivacija, njegova etiologija, to mu ne priječi da nastavi obavljati svoju onomastičku zadaću. Uz to, nerijetko ga nalazimo kao osnovicu ugrađenu u druga imena iste ili različite onomastičke kategorije. O svemu tome svjedoči nam i ojkonim Štrigova te od njega izvedena imena gornjomeđimurske povijesne i suvremene onimije.

1.4. Ukratko o Štrigovi

Slika 1.

Crkva sv. Marije Magdalene

Slika 2.

Crkva sv. Jeronima

Slika 3.

Detalj s Rangerove freske

Štrigova je jedno od 135 današnjih međimurskih naselja. Smještena je na 202 m nadmorske visine u vinorodnome briježnom (sjeverozapadnom) dijelu Međimurja, blizu granice s Republikom Slovenijom. Središte je istoimene općine koja se prostire na oko 45 km² te obuhvaća ovih deset naselja: Štrigovu, Banfi, Jalšovec, Grabrovnik, Železnu Goru, Prekopu, Sveti Urban, Stanetinec, Robadje i Leskovec. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Općini Štrigova živjelo je 2 769 stanovnika, a u samoj Štrigovi njih 447, što je čini trećim po broju stanovnika naseljem u Općini (prethode joj Sveti Urban i Železna Gora).³ Stanovništvo se uglavnom bavi vinogradarstvom i voćarstvom. Štrigova je jedino međimursko naselje koje se stoljećima diči dvjema crkvama:⁴ župnom crkvom svete Marije Mag-

³ Prema podacima iz popisa stanovništva: <http://ecakovec.com/2011/06/popis-stanovnistva-za-medimursku-zupaniju-rezultati/>

⁴ Čakovec je tek potkraj prošloga stoljeća – uz u središtu grada smještenu župnu crkvu svetoga Nikole biskupa (građena od 1707. do 1728., posvećena 1750., a župnom postala 1789.) – u četvr-

dalene (čiji se titular spominje već u prvome popisu župa Zagrebačke biskupije 1334.: »sancte Marie Magdalene de Strigo«) i crkvom svetoga Jeronima (današnja crkva s dvama tornjevima sagrađena je na temeljima starije, stradale u potrebu 1738.; oslikana je baroknim freskama Ivana Rangera, prepoznatljivim po osobujnome slikarskom rukopisu).

Uza štrigovsku se povijest vežu imena njezinih gospodara, među kojima se osobito ističe Fridrik Celjski (1379. – 1454.), čijom je zaslugom sredinom 15. stoljeća sagrađena te posjedima i pravima bogato obdarena crkva svetoga Jeronima. Govoreći o Štrigovi i znamenitim osobama koje povezujemo s njome, nezaobilazan je i spomen pavlina Josipa Bedekovića Komorskoga (1688. – 1760.) koji je Štrigovu zadužio svojim latinskim jezikom pisanim djelom *Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi (Neostadii Austriae, 1752.)* dokazujući da je Štrigova antički *Stridon* u kojemu je rođen sv. Jeronim.⁵

Slika 4.

Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi Josipa Bedekovića

U naselju Globoko (koje je nekad bilo dijelom štrigovske župe, a danas je u

ti *Jug* dobio i drugu crkvu svetoga Antuna Padovanskoga.

⁵ Rečenica iz autobiografije sv. Jeronima – »Hieronymus natus patre Eusebio oppido Stridonis, quod a Gothis eversum, Dalmatiae quondam Pannoniaeque confinium fuit, usque in praesentem annum, id est Theodosii principis XIV., haec scrips.« – u kojoj se *Stridon* smješta na među Dalmacije i Panonije, bila je povodom mnogima (npr. Tomi Arhiđakonu, Frani Buliću, Josipu Florschützu, Marku Maruliću, Josipu Bedekoviću...) da ga pokušaju točno ubicirati. Dokazivalo se da je riječ o istarskome naselju *Sdrinja* (talijanski *Sdregna*), o međimurskoj *Štrigovi*, o naselju na Grahovu polju u Bosni, o srednjovjekovnome naselju *Ztregomba* (današnja Strigova kraj Bosanske Dubice), o gradu Zrinu... (Florschütz 1902; Milotić 2006).

sastavu Republike Slovenije) rođen je svećenik Petar Berke, pisac prve povijesti svetišta Majke Božje Bistričke *Kinch oszebuini szlavnoga orszaga Horvatzkoga* (1¹Zagreb, 1765.).

I letimičnim osvrtom na povijest Štrigove uočava se da je to međimursko naselje dijelilo sudbinu čitavoga Međimurja – poklanjali su je, davali u zalog, prodavali; njome su vladali strani i domaći feudalni gospodari; bila je pripajana Mađarskoj i Sloveniji te ponovno vraćana u sastav Hrvatske... Štrigova ima osnovnu školu, jednu od najstarijih u Međimurju (poučavanje djece spominje se u povijesnim izvorima od 1640.). Od 1999. nastava se održava u novome, suvremenom zdanju, dok u obnovljenoj zgradi stare osnovne škole od 2003. djeluje Državni arhiv za Međimurje, u kojemu je pohranjena vrijedna arhivska građa (255 fondova i zbirki) čijim će se pomnim proučavanjem nesumnjivo otkriti još mnoge zanimljivosti vezane uz povijest toga kraja.

2. Ojkonim Štrigova kroz stoljeća

2.1. Prvi spomen i kasniji zapisi Štrigove u pisanim dokumentima

Međimurska je povijest monografski obrađena (Horvat, 1944; Bunjac, 2003; Kalšan, 2006), a monografije imaju i mnoga međimurska naselja. Pretačući povijest u knjige, istraživači su se, uz ostalo, služili zapisima i dokumentima razasutim po brojnim arhivima, knjižnicama, matičnim uredima i drugim ustanovama u Hrvatskoj i izvan njezinih granica, koji čuvaju pisane tragove te povijesti. Štrigova još nema svoju suvremenu monografiju koja bi, kao što je to uobičajeno, na samome početku povijesnoga pregleda sadržavala i podatak o najstarijemu zapisu imena naselja. Na više mrežnih stranica nailazi se na podatak (pritom se ne spominje izvor) da »prvi dokumenti o postojanju Štrigove potječu iz 13. stoljeća.«⁶ Na preciznije datiranje prvoga spomena imena toga međimurskog naselja naišli smo u knjizi *Magyarország történelmi földrajza* mađarskoga povjesničara Deze Csánkija (Csánki 1897: 16). Pozivajući se na razne povijesne izvore, autor u poglavlju knjige naslovljenom *Várai és erősségei* uz natuknicu⁷ *S(z)trigó (Sztrágó, Sztridó, Szturgó)*⁸ donosi potvrde imena današnje Štrigove kronološkim redom, od 13. do potkraj 15. st. Na početku toga niza stoji godina 1271. i zapis *Ca-*

---

⁶ <http://hr.wikipedia.org/wiki/Štrigova> (9. kolovoza 2012.)
<http://www.emedjimurje.hr/opcine/opcina-strigova/> (9. kolovoza 2012.)
http://www.medjimurska-zupanija.hr/pdf/bilten_2009.pdf (9. kolovoza 2012.)

⁷ Veći je dio 3. knjige *Magyarország történelmi földrajza* (koja, uz ostalo, sadržava podatke o međimurskoj toponimiji) pisan u obliku rječnika čije su natuknice abecednim redom nanizani toponimi iza kojih slijede podatci o njihovoj pojavnosti u raznim izvorima. Prvo se abecednim redom navode imena dvoraca i utvrda, zatim slijede imena gradova te ostali toponimi (većinom ojkonimi).

⁸ Iako ih donosi u zagradi uz natuknički lik, likove *Sztrágó, Sztridó, Szturgó* tako bilježene ne navodi među potvrđenim oblicima u izvorima na koje se poziva.

*str.*⁹ *Strigo*. To je ujedno jedina potvrda iz 13. st. Većinu potvrda s podatkom o godini (među njima i 1271. *Strido*) od Csánkija preuzima i László Hadrovics u svom radu *Muraköz helynevei* (Hadrovics 1934), prvome i do danas jedinome sustavnom prikazu međimurske povijesne ojkonimije.

U nastavku ćemo, prateći vremenski slijed, u tablici navesti i ostale potvrde ojkonima na koje smo naišli u izvorima kojima smo se služili (npr. u najstarijem popisu župa Zagrebačke biskupije, u svescima *Diplomatičkoga zbornika*, u Vramčevoj *Kronici*, u Sabljarevu *Miestopisnome riečniku*, u službenim imenicima naselja i dr.; popis izvora sa svim bibliografskim podacima nalazi se na kraju rada).

Tablica 1. Zapis ojkonima *Štrigova* u povijesnim i dr. izvorima

god.	izvor	zapis ojkonima
1271.	Csánki 1897.	<i>Strigo</i>
1333.	Csánki 1897.	<i>Strigow</i>
1334.	Buturac 1984.	<i>Item sancte Marie Magdalene de Strigo</i>
1343.	Csánki 1897.	<i>Sturgou</i>
1350.	<i>Diplomatički zbor</i> . 1913.	<i>Oztrogo</i>
1350.	Csánki 1897.	<i>Oztrogou, Oztrogow</i>
1351.	<i>Diplomatički zbor</i> . 1914.	<i>Oztrogo</i>
1376.	<i>Diplomatički zbor</i> . 1934.	<i>Oztrogow, Oztrogou</i>
1397.	<i>Diplomatički zbor</i> . 1990.	<i>Ztrigov, Strigov</i>
1397.	Csánki 1897.	<i>Ztragow, Iztragow</i>
1405.	Csánki 1897.	<i>Strygo, Strigo</i>
1415.	Csánki 1897.	<i>Trygaw</i>
1448.	Csánki 1897.	<i>Strydo</i>
1458.	Csánki 1897.	<i>Ztrygow</i>
1478.	Csánki 1897.	<i>Triga</i>
1497.	Csánki 1897.	<i>Ztrygo</i>
1501.	Buturac 1984.	<i>Mathias plebanus in Strigo</i>
1578.	Vramec	<i>Szueti Hieronim (...) roien (...) v Strigoue</i>
1638.	<i>Neoregestrata acta</i>	<i>Strigo</i>
1842.	<i>Shematismus...</i>	<i>Stridone</i>
1866.	Sabljar	<i>Štrigovo</i>
1917.	<i>Shematismus...</i>	<i>Štrigova (Štridovo, Stridóvár)</i>
1921.	Gerić	<i>Štrigova; Stridóvár</i>
1925.	<i>Rečnik mesta...</i>	<i>Štrigova</i>

⁹ Imenskoj potvrdi uvijek prethodi imenica *castrum* (u punome ili pokraćenom obliku).

1951. *Administrativno-teritorijalna podjela...* Štrigovo
1962. *Imenik naselja...* Štrigova
1971. *Imenik naselja...* Štrigova
1981. *Sistemski imenik naselja* Štrigova
1991. *Popis stanovništva...* Štrigova

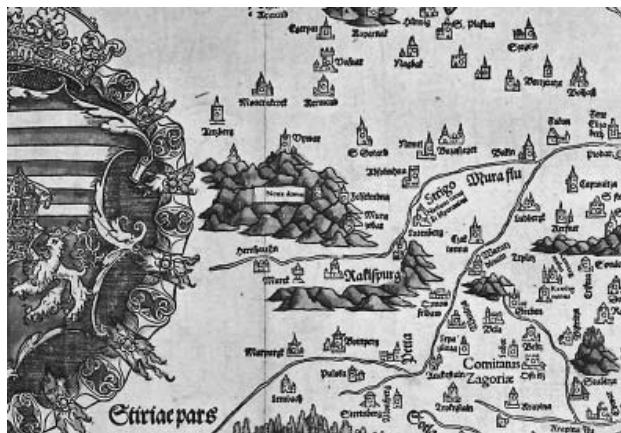
U izvorima kojima smo se služili naišli smo na 22 različita zapisa imena današnje Štrigove, to su: *Iztragow, Oztrogo, Oztrogou, Oztrogow, Stridóvjir, Stridon, Stridone, Strigo, Strigov, Strigow, Sturgou, Strydo, Strygo, Štridovo, Štrigova, Štrigovo, Triga, Trygaw, Ztragow, Ztrigov, Ztrygo, Ztrygow*. Što se više približavamo našem vremenu, izvora je sve više (radi uštede prostora, u pregledu smo njihov broj reducirali), u njima se smanjuje varijantnost zapisa ojkonima te se, sudeći po navedenim potvrdama, početkom prošloga stoljeća ustaljuje današnji lik.

2.2. Štrigova na povijesnim zemljovidima

Najstariji kartografski prikazi područja na koje će se naseliti Hrvati potječu iz staroga vijeka. Među najvažnije svakako spadaju *Quinta Europe Tabula* grčkoga astronoma, matematičara i geografa Klaudija Ptolomeja (Claudius Ptolemaeus) iz 2. st. i *Tabula Peutingeriana* nastala vjerojatno u 4. stoljeću. Na njima, naravno, nema zabilježene hrvatske toponimije. Prva kartografska potvrda imena Hrvatske jest zapis *Bilad Garuasia* ('zemlja Hrvatska') na zemljovidu *Tabula Rogeriana* arapskoga kartografa Muhameda el Idrizija nastalom 1154. godine. Za razliku od priobalnoga i otočnoga dijela Hrvatske koji se od 12. stoljeća (isprva oskudnije, a slijedom vremena sve češće i preciznije) javlja predmetom kartografskih prikaza, čitava srednjovjekovna kartografija neće zabilježiti imena naselja smještenih u mursko-dravskome međurječju. Ona će se javiti tek u 16. st. na zemljovidima Ugarske, prvim regionalnim zemljovidima sjeverne Hrvatske, epohalnim ostvarenjima bečke kartografije, čiji su autori Lazarus (1528.) i Wolfgang Lazius (1556.). Lazarus je na svojem zemljovidu *Tabula Hungariae* zabilježio više od dvjesto hrvatskih ojkonima, npr. *Stubitza* (Stubica),¹⁰ *Troknstain* (Trakošćan), *Lepa glaua* (Lepoglava), *Winitza* (Vinica), *Beltz* (Belec), *Wartzdinum* (Varaždin), *Zagrabia* (Zagreb), *Bosiako* (Božjakovina), *Ludbergk* (Ludbreg), *Zigek* (Sisak), *Czasma* (Čazma), *Kottine* (Kutina), *Potzega* (Požega), *Ezeck* (Osijek), *Alkogar* (Vukovar), *Zlon* (Slunj), *Modruzia* (Modruš)..., a među njima i dva međimurska – *Czak torna* (Čakovec) i *Strigo* (Štrigova). Dakle, Lazarusov je zemljovid najstariji kartografski izvor koji sadržava ime Štrigove. Na tome zemljovidu uza zapis ojkonima *Strigo* stoji »Natiuus locus St Hyeronimi«.

---

¹⁰ Ispred zgrade donosi se zapis potvrđen na zemljovidu, a unutar nje sadašnji ojkonimski lik.

Slika 5.

Međimurje i Štrigova na Lazarusovu zemljovidu *Tabula Hungariae*, 1528.
Izvor: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Tabula_hungariae.jpg

Na 28 godina mlađemu Laziusovu zemljovidu *Hungariae descriptio* upisano je pet međimurskih ojkonima – *Strido* (Štrigova), *Bokhyn* (?), *Brilach* (Prelog), *Chakhonthurn* (Čakovec) i *Nedlitz* (Nedelišće). Primjećujemo da je Štrigova na Laziusovu zemljovidu zabilježena u djelomično različiteme liku (*Strido*) od onoga na Lazarusovu zemljovidu (*Strigo*).

Slika 6.

Međimurje i Štrigova na zemljovidu *Hungariae descriptio* Wolfganga Laziusa, 1556.
Izvor: <http://mapy.mzk.cz/mzk03/001/052/185/2619316383/>

Na nekim drugim zemljovidima nastalim u 16. st. – kakvi su npr. *Sclavoniae, Croatiae, Carniae, Istriae, Bosniae, finitimarumque, regionum nova descriptio* austrijskoga kartografa Augustina Hirschvogela ili *Illyricum* mađarskoga kartografa Johannes Sambucusa – Štrigova nije ucrtana. Nema je ni na zemljovidu isusovca Stjepana Glavača – *Nova hactenus editarum mendis expugatis ac multis quae omissa erant additis accurate concinnata partium Regni Sclavoniae et Croatiae a Christianitate etiamnum possessarum confiniumque descriptio* – iz 1673., koji prikazuje prostor današnje središnje Hrvatske izvan turskih osvajanja, a udaljenosti su prvi put prikazane u „hrvatskim miljama“ (*Milliaria Croatica*). Na Glavačevu zemljovidu vidi se samo istočni dio Međimurja te stoga na njemu ne nalazimo Štrigovu, koja je smještena na njegovu sjeverozapadu. Glavačev je zemljovid za međimursku toponimiju važan, uz ostalo, zato što je prvi na kojemu je zabilježen horonim Međimurje (*Insula seu Muraköz seu Megymorie*).

Slika 7.

Vincenzo Maria Coronelli, *Corso del Danubio da Vienna Sin' à Nicopoli, e Paési Adiacenti* (između 1705. i 1720.)

Izvor: <http://mapy.mzk.cz/mzk03/001/052/200/2619316459/>

Služeći se mrežnim izvorom <http://mapy.mzk.cz/mollova-sbirka/atlas-austriacus/XLIII/>, pratili smo pojavnost zapisa imena današnje Štrigove na odabranim zemljovidima u idućim dvama stoljećima. Evo nekih potvrda:

godina	izvor	zapis ojkonima
1662.	Visscher	<i>Strido</i> Nativus locus S. Hieronimi
1664.	Sandrart	<i>Strido</i> S. Hieronymi Vatert
1651. – 1700.	anonimni autor	<i>Stridon</i>
1683.	De Rossi	<i>Strido</i>
1703.	Delisle	<i>Stridonie</i>
1705. – 1720.	Coronelli	<i>Strido, Strigna</i>
1709.	Müller	<i>Strigo</i>
1717.	Schenk	<i>Strigo</i>
1710. – 1740.	Pffeffel	<i>Strigova</i>
1738.	Bruggen	<i>Strigova</i>

Tablica 2. Zapis ojkonima *Štrigova* na zemljovidima u 17. i 18. stoljeću

Slika 8.

Josip Bedeković, *Tabula topographica Insulae Muro-Dravanae*, u knjizi *Natale solum*, 1752.

I sa zemljovida iščitane imenske potvrde današnjega ojkonima *Štrigova* potvrđuju različitost njegovog zapisa. Niz ćemo završiti zemljovidom Međimurja pavlina Josipa Bedekovića Komorskoga (1686. – 1760.), sastavnim dijelom njegove knjige *Natale solum*. U toj knjizi Bedeković dokazuje da je antički *Stridon*, rodno mjesto svetoga Jeronima, bio na mjestu tadašnje (i današnje) *Štrigove* u Međimurju.¹¹ Pod naslovom *Tabula topographica Insulae Muro-Dravanae* (str. 199 – 200)

¹¹ Sudeći po Lazarusovu zemljovidu, na kojemu se izriječkom navodi da je *Štrigova* (*Strigo*) rodno mjesto svetoga Jeronima, i prije Bedekovićeve knjige *Natale solum* bilo je zagovornika te teorije.

donosi popis 132 međimurska toponima (uglavnom ojkonima), koji prati zemljovid nacrtan na prethodnoj stranici s upisanim brojevima na mjestu odnosno toponima iz popisa. Pod brojem 130 nalazi se »ecclesia s. Hieronymi«, a pod brojem 132 »Stridon Oppidum«. Bedeković u svojoj knjizi navodi i ostale (hrvatske i latinske) ojkonimske likove koji se rabe za ovo naselje: »in Latino idiomate *Stridonium & Stridon*: in *Illyrico* vero *Stridova & Strigova* appellat« (Bedeković 1752: 186)...; »oppidum *Stridonense*, quod in Latino idiomate *Stridon* in *Slavonico* pro vario circumjunctis populi dialecto *Stridovo*, *Strigovo & Strigna* appellatur« (Bedeković 1752: 296).

2.4. Štrigova u rječnicima hrvatskoga jezika

O pojavnosti ojkonima Štrigova u rječnicima hrvatskoga jezika pisali smo u zasebnome radu (Frančić, u tisku), pa ovdje iznosimo samo zaključke do kojih smo došli pregledom svih važnijih hrvatskih rječnika, od Valantianova *Opera nova...* (1527.) do Aničeva *Velikoga rječnika hrvatskoga jezika* (2003.) s tek ponekom ilustracijom izvornoga rječničkog teksta. U samo šest rječnika našli smo natuknicu Štrigova ili koju drugu inačicu toga međimurskog ojkonima. Najstariji leksikografski izvor u koji je uvrštena Štrigova jest Belostenčeva dvoknjižna rznica tronarječnoga leksika koju su priređivači imenovali *Gazophylacium seu latino-illyricorum onomatum aearium* (Zagreb, 1740.). U latinsko-hrvatskoj knjizi (str. 1148) čitamo:

**Stridon, onis. m. Strigovo, mjesto, gdje se je
sz. Hierolim navuchitel sz. Matere czirkve
naródił. Hist.**

Hrvatsko-latinska knjiga (str. 492) sadržava ovakav rječnički članak:

**Strigôvo, úkojem Sz. Hierolim veliki
Matere Czirkve navuchitel je ro-
gyen, Strigon, onis. szád pod Koru-
num Ugerszkum úotoku Murakez.**

Uz Belostenčev rječnik, Štrigova je sastavnicom i ovih rječnika: *Lexicon Latino-Illyricum* Pavla Rittera Vitezovića (rukopis nastao oko 1700.),

*Stridon. oppidum D. Hieronymi patria... Stri-
govał.*

Lexicon Latinum interpretatione Illyrica, Germanica et Hungarica locuples Franje Sušnika i Andrije Jambrešića (Zagreb, 1742.),

**Stridon, onis, f. Geogr. Stridovo. Urbs quon-
dam, ignobile hodie oppidum Illyricum ad
muram fluvium, Patria D. Hieronymi.**

Akademijina *Rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika* (1880. – 1976.), *Hrvatskoga enciklopedijskog rječnika* (Zagreb, 2002.) skupine autora te *Velikoga rječnika hrvatskoga jezika* (Zagreb, 2003.) Vladimira Anića. Sudeći po definicijama u rječničkim člancima starijih hrvatskih rječnika, *Štrigova* se u njima našla ponajprije zahvaljujući mišljenju da je u njoj rođen sveti Jeronim. Gotovo svi ti rječnici (osim Vitezovićeve) izrijeком lociraju *Štrigovu* u Međimurje (»ú otoku Murakez«, »gradac u Međumurju«, »selo u čakovečkom kotaru u Međimurju«) ili navode da se rodno mjesto sv. Jeronima nalazi »ad Muram fluvium, meu Dalmatijom i ugarskom zemļom blizu ... Drave«, »inter fluvios Drave et Murua«). Ojkonim je kao rječnička natuknica i(li) sastavnica rječničkoga članka u hrvatskim rječnicima zabilježen: *Stridon*, *Strigon*, *Strigovo*, *Stridovo*, *Oztrigo*, *Štrigovo* i *Štrigova*.

2.5. *Štrigova* u djelu *Kinch oszebuini szlavnoga orszaga Horvatckoga* Petra Berkea

Kinch oszebuini szlavnoga orszaga Horvatckoga Petra Berkea prva je povijest prošteništa Majke Božje Bistričke u Mariji Bistrici. Knjiga je pisana kajkavskim književnim jezikom 18. stoljeća. Obrojčene stranice knjige¹² sadržavaju deset dijelova u kojima se opisuje povijest svetišta, njegovi dobročinitelji, objašnjava se u kojim se sve potrebama hodočasnik može moliti za pomoć pred čudotvornim kipom, donose se molitve, priprema za ispovijed, opisuju čuda, donose litanije te tekstovi marijanskih pjesama. Opsegom i zanimljivošću ističe se *Deveti del* naslovljen *Chudnovita pripechenya y ofzebuine milofche pri ovom milofztivnom Kipu fzkazane* (str. 92–204).

Autor knjige Petar Berke bio je Međimurac (rođen je u Globokom kraj Štrigove, polovicu svojega života i gotovo čitav svoj aktivni vijek bio je župnikom u međimurskim župama).

Od 136 „pripecheny“ i „milofchi“ koja je Berke uvrstio u svoj *Kinch oszebuini*, njih 18 odnose se na Međimurce. »Tih 18 „pripečenja“ čini dobru osminu svih u knjizi nabrojanih slučajeva, a to je apsolutno i relativno više nego za koji drugi kraj« (Kapun 1995: 6). U nastavku donosimo (transkribirane) dijelove Berkeova teksta u kojima se spominju hodočasnici iz Međimurja: *Juraj Kolarič iz fare s. Mihalja vu Međimorju* (103)¹³; *Hajdinjak Janus z Međimorja iz Sternincev* (109); *Helena Štajerac iz Međimorja* (110); *stanovita Međimorka iz fare s. Mihalja* (112); *Ivan Teržec iz Ivanec blizu Čakovca* (115); *Dora Vrabelj iz Međimorja* (121); *Mihalj Novak iz Međimorja fare sobotičke* (124); *Magdalena Kužnjak iz*

---

¹² Obrojčenomu dijelu teksta prethodi osam neobrojčenih stranica na kojima su tri dijela (*Censura*, *Kraljica neba i zemlje Mati Božja Marija te Predgovor*).

¹³ Broj u zagradi označuje stranicu u knjizi.

Međimorja (138); *Mikloš Pevec iz Međimorja* (140); *Marijanka Karmažin Međimorka iz Murskoga Središća* (149); *tovarušica Petra Vučkoviča iz Legrada* (160); *dete Ivana Živeka iz štrigovečke fare* (162); *Mikloš Horvat iz Međimorja* (164); *Magdalena Gospočič ... vu Legradu* (178); *Katarina Kuzmanj iz Legrada* (180); *Ivan Filipič iz Međimorja, fare štrigovečke* (181); *Jožef Hruško Međimorec iz preločke fare* (183); *Magdalena Ferenčak iz fare s. Juraja na Jezeri* (198).

Od svih navedenih dijelova Berkeovih „pripečenj“ dva se odnose na osobe koje su živjele u „štrigovečkoj fari“:

1732. *Mertvo dete oživelo*

Dete Ivana Živeka iz štrigovečke fare opalo je bilo vu vodu i, kajti ne bilo nikoga polek koji bi je bil van pomogel, zalezalo se je nutri. (...)

1754. *Blagoslov na vinogradu spoznan*

Ivan Filipič iz Međimorja fare štrigovečke vzel je bil od slavnoga dominijuma čakovečkoga stanovite goričice na veru, nemajuči ni novca š čim bi bil nje mogel platiti. (...)

U obama se primjerima spominje „štrigovečka fara“, pritom se jednom ne locira gdje se ona nalazi, a drugi se put izrijeком kaže da je riječ o međimurskoj župi. Primjećujemo neobičan oblik odnosnoga pridjeva „štrigovečki“ (koji se dovodi u vezu s imenom *Štrigovec*, a ne *Štrigova/Štrigovo*), koji danas u Štrigovi glasi *štrigovski* (usp. *Štrigovske noći* – ime kulturne, zabavne i sportske manifestacije, *štrigovsko vino*, *štrigovski podrumi...*).

2.6. *Štrigova* u *Sibili*, knjizi gatalici Zrinskoga dvora u Čakovcu

Sibila je »jedan je od rijetkih artefakata koji se od prebogate Zrinske kulturne baštine u Hrvatskoj očuvao« (Bartolić 2007: 203). Nakon Zrinskih u posjedu je baruna Ivana Franje Wildensteina, cesarskoga »povjerenika za popis od grabeži preostalog sekvestiranog inventara Zrinskih«, a njezin posljednji vlasnik zagrebački kanonik Ljudevit Ivančan poklanja ju Metropolitani, gdje se i danas čuva. Iako se prvotno u literaturi spominjala pod naslovom *Sibila Katarine Zrinski*, danas se zna da je riječ o hrvatskoj preradbi mađarske *Fortune* iz 1594., koja je pak prijevod njemačke knjige gatalice iz 1557. O autoru hrvatske preradbe postoje različita mišljenja – u literaturi se u vezi s autorstvom spominje Petar Zrinski, Katarina Zrinski te „dijaci“ Petra Zrinskoga.

Sibila, pisana jezikom ozaljskoga književno-jezičnog kruga, nastala u razdoblju između 1661. i 1664.¹⁴, služila je za „čas kratiti“ Zrinskima, njihovim prijateljima i znancima. U dva sustava *kola sreće* od kojih svaki ima po 21 *kolobar* na-

---

¹⁴ U *Sibili* se spominje Novi Zrin, tvrđava koju je Nikola Zrinski na Muri kraj Donje Dubrave sagradio 1661., a Osmanlije ju razorile 1664.

lazimo zapisana 884 hrvatska ojkonima – što *Sibilu* čini dragocjenim vrelom za proučavanje hrvatske ojkonimije 17. stoljeća. Zbog velikoga broja ojkonimijske građe, nagađa se da je u pohrvaćivanju mađarske knjige gatalice sudjelovao poznati hrvatski kartograf Stjepan Glavač ili leksikograf Ivan Belostenec (Bartolić 2007: 206). Među ojkonimima na dvama mjestima nalazimo i *Štrigovu*. Prvi se put spominje u 1. sustavu kola sreće, unutar kolobara – »Špuni li se kojemu njegova misal? (...) Poj biku [v] *Štrigovo*.« (str. 13), a drugi put u 2. sustavu kola sreće, na obodu kolobara u jednome od 21 polja upisano je *Štrigovo* (*Strigouo*) (str. 35).

2.7. *Štrigova* u matičnim knjigama rođenih (krštenih)

Sredinom 16. stoljeća Tridentiski sabor (1545. – 1563.) donosi odredbu o obvezatnome vođenju matičnih knjiga krštenih (*Liber baptizatorum*) i vjenčanih (*Liber Copulatorum*).¹⁵ Podatci o krštenju i vjenčanju prvo su se zapisivali u narativnome obliku – jednom rečenicom zadanoga slijeda podataka – a poslije u tabličnome obliku, koji se uz male preinake zadržao do danas. Matičnih je knjiga bilo u nekim našim krajevima i prije spomenute tridentske odredbe.¹⁶ Odluka Tridentuskoga sabora o obvezatnome vođenju matičnih knjiga zaživjela je u Zagrebačkoj biskupiji tek u drugoj polovici 17. stoljeća. Mnoge najstarije matične knjige do danas nisu sačuvane – izgubljene su ili su uništene.

Najstarija sačuvana matična knjiga krštenih *Štrigove* datira s kraja 17. st., točnije u nju su zapisani kršteni u razdoblju od 1685. do 1739. godine. Pohranjena je u Arhivu Hrvatske (Zbirka matičnih knjiga, br. 1348). Pisana je latinskim jezikom. Ime *Štrigove* u njoj u pravilu dolazi na početku narativnoga zapisa (kada djetetovi roditelji imaju u njoj prebivalište), a prethodi mu prijedlog *ex: ex (oppido)*¹⁷ *Strigo...i ex (oppido) Strido...* najčešći su oblici pojavnosti imena *Štrigova* u čitaivoj matici. Tek se rijetko nailazi na zapis *ex oppido Stridon...* ili *ex oppido Strigonsi...*, a kadšto se ime *Štrigove* i ne navodi, nego se samo zapisuje *ex oppido*. U zapisima iz sredine 18. st. na nekoliko je mjesta zabilježeno *ex (oppido) Strigovo*.

Od početka 1843. matice se počinju voditi na mađarskome jeziku – osobna se imena mađariziraju (npr. *Ferencz, Pall, Antal, Doroty, Jozsef*), prezimena se samo zapisuju mađarskom grafijom (npr. *Kovacs*), kao i imena naselja (u kojima se semantički prozirne sastavnice dvorječnih imena zamjenjuju mađarskom jednakovrijednicom, npr. *Nagy Rimschak*). *Štrigova* će u tim zapisima imati oblik

---

¹⁵ Vođenje matičnih knjiga umrlih (*Liber mortuorum*) te knjiga stanja duša (*Status animarum*) propisano je *Rimskim obrednikom (Rituale Romanum)* pedesetak godina poslije (1614. g.)

¹⁶ Npr. s područja Istre sačuvane su matične knjige krštenih u Umagu iz 1483., u Labinu iz 1536., u Balama iz 1538., u Bujama iz 1539., u Vodnjanu iz 1559. te u Rovinju iz 1560. (Jakovčić 1987).

¹⁷ Apozicija *oppido* nerijetko izostaje, stoga je donosimo u zagradi kao neobvezatnu sastavnicu ojkonimskoga obrasca.

Stridó. Od 1849. do 1857. matica je pisana hrvatskim jezikom, a ime naselja gotovo je beziznimno *Štrigova* (u tekstu će uglavnom stajati u genitivnome liku u pridložno-imenskoj svezi iz *Štrigove* (zapis: *Strigove*), a samo će se iznimno još ponegdje naći zapis *Strido*. Ponovnim prelaskom na latinski jezik, u matice se upisuju lik *Strido*, kadšto *Stridon* te rijetko *Strigova*, a za mađarske prisutnosti u razdoblju Drugoga svjetskog rata *Štrigova* je isključivo *Stridóvár*. Od 1945. u matičnoj knjizi rođenih javlja se samo zapis *Štrigova*.

2.8. *Štrigova* u Žgančevoj zbirci međimurskih popijevaka

Vinko Žganec u knjizi *Hrvatske pučke popijevke iz Međumurja* (sv. 1, svjetovne) bilježi pjesme skupljene u čitavome Međumurju. Uza svaku pjesmu, njezin notni zapis i(li) tekst stoji zapisano ime naselja u kojemu je Žganec zabilježio pjesmu. Ti su nam zapisi ojkonima osobito vrijedni zato što među njima gotovo svi koji danas završavaju na *-ec* ili *-an* imaju završno *-ci*, *-ni* (npr. *Draškovci*, *Macinci*, *Novakovci*, *Dekanovci*, *Čehovci*, *Vratišinci*, *Dekanovci*, *Goričani*, *Hodošani*). To je nesumnjiv dokaz da je u vrijeme kad je Žganec obilazio teren i bilježio pučke popijevke (početak 20. stoljeća) uporaba množinskih ojkonimskih likova bila još vrlo živa. Među ojkonimima potvrđenim u spomenutome Žgančevu djelu *Štrigova* se rijetko pojavljuje, i to uvijek u današnjemu liku *Štrigova*. Neosporan je to dokaz da su se stanovnici u komunikaciji služili isključivo tim imenom.

2.9. Osvrt na dijakronijsku raznoimenost ojkonima *Štrigova*

Ispisavši iz mnogih vrela zapise imena današnje *Štrigove*, u konačnici smo dobili lepezu od dvadesetak različitih potvrda. Sve se različitosti mogu svesti uglavnom na ove imenske likove (i njihove grafijske varijacije):

- a) *Strigo* (*Strigo*, *Strygo*, *Ztrygo*, *Oztrigo*, *Triga*)
- b) *Strido* (*Strido*, *Strydo*)
- c) *Stridon* (*Stridon*, *Stridone*, *Stridonie*)
- d) *Strigov* (*Strigov*, *Iztragow*, *Oztrigow*, *Oztrigow*, *Strigow*, *Strugow*, *Trygaw*, *Ztragow*, *Ztrygov*, *Ztrygow*)
- e) *Štrigova*, *Štrigovo* (*Štrigova*, *Strigna*, *Štrigovo*)
- f) *Stridóvár*.

Ako je suditi po najstarijim zapisima, prvotno je ime današnje *Štrigove* bilo *Strigo* / *Strido* (možda se izgovaralo *Štrigo* / *Štrido*). Lik *Strido* potvrđen je kao pretežit u latinskim izvorima sve do 20. stoljeća. S vremenom se polazno ime *Strigo* proširuje dočetnim *-v* (*Strigov*; možda se izgovaralo *Štrigov*), odnosno *-vo/-va* (*Štrigovo*, *Štrigova*). Tako nastali likovi podsjećaju na eliptična imena u kojima je, kao manje obilježen (identifikacijski) član ojkonimijske formule ispao, apelativ (npr. *posjed*, *imanje*, *zemlja*), te je od prvotno dvorječnoga ojkonima ostao samo

član diferencijacije, u našem slučaju posvojni pridjev.¹⁸ Pod utjecajem teorije o Štrigovi kao rodnome mjestu sv. Jeronima, uz nju se veže i imenski lik *Stridon*, dok ga Mađari – dodavanjem dočetnoga *-r* polazišnome *Štrigova* – minimalnim prekrajanjem pretvaraju u „mađarski“ ojkonim sa sastavnicom *-vár* (‘tvrđava; grad’; *Stridóvár*; usp. mađarske ojkonime *Kaposvár*, *Dombóvár*, *Szigetvár*, *Sárvár*, *Székesfehérvár*, *Dunaföldvár*).

Mnogi od varijantnih zapisa vjerojatno su posljedica nepoznavanja pravoga stanja na terenu, zapisivača stranca koji ne razumije ili slabo razumije hrvatski, prepisivanja s predloška koji sadržava pogrešan zapis, dovođenja u vezu ojkonima s kojim drugim (*Oztrogow* podsjeća na *Ostrogon*, hrvatsko ime mađarskoga *Esztergoma*, koji se u povijesnim izvorima javlja kao *Strigonium*), različitih grafija kojima su pisani izvori iz kojih smo crpli građu, namjernoga aloglotiziranja ojkonima itd. Dijakronijska se raznoimenost uglavnom dovodi u vezu s izvanjezičnim čimbenicima.

Različitost zapisa imena u povijesnim izvorima koju smo zorno prikazali nije specifičnost ni posebnost Štrigove i njezina imena. Slično imensko šarenilo dobi-li bismo promatramo li zapise kroz povijest bilo kojega međimurskoga (i ne samo međimurskoga) ojkonima. Neki od njih doživjeli su tijekom stoljeća različite promjene koje se ne svode samo na grafijsku, odnosno fonetsko-fonološku razinu. Npr. ojkonim *Sveta Marija*, koji je nastao preimenovanjem nekadašnjega *Altarca*, javlja se zapisan kao *Szent Mária*, *Sancta Maria*, *Muraszentmária*, *Sveta Marija na Muri*, *Marija na Muri*, a 1990. naselje je preimenovano u *Sveta Marija*; Donji Vidovec zabilježen je u likovima *Bristric*, *Bistrycz*, *Byztercz*, *Zenthwyd*, *Szen-th Vid*, *S. Vitus*, *Vidouecz*, *Vidocz*, *Alsó Vidovecz*, *Inferior Vidovecz*, *Dolny Vidovecz*, *Dolni Widowec*, *Unter Widowetz*, *Vidovec Dolnji*, *Mura-Vid*).

2.10. *Štrigova* u međimurskoj onimiji

Ojkonim *Štrigova* bio je osnovom za nastanak imena nekad samostalnih naselja *Štrigovčaka*¹⁹ i *Štrigovskoga Vrh*²⁰ (usp. npr. Sabljar 1866).

Ni u suvremenome ni u povijesnome (ni u užemu međimurskom ni u širemu hrvatskom) antroponimikonu ne nalazimo prezimena motivirana ojkonimom *Štrigova* (za razliku od npr. povijesnoga međimurskog prezimena/pridjevka *Perlaki* < *Perlak*, mađarski oblik imena *Prelog*, ili i danas postojećega prezimena

¹⁸ Usp. npr. ojkonime *Đakovo*, *Županja*, *Medveje*. Zanimljivo je primijetiti veliku sličnost imena *Strigo*, *Strigov* s povijesnim potvrdama ojkonima *Đakovo*, koje se u 13. i 14. st. javlja u likovima *Diac*, *Deaco*, *Dyaco*, *Dyacou*.

¹⁹ Uza spomen *Štrigovčaka* danas se neizostavno vežu dvije legende koje govore o tajnovitome nestanku srednjovjekovne utvrde na istoimenome brijegu: prema jednoj od njih utvrda je nestala za turskih pljačkaških pohoda, a u drugoj se njezin nestanak vezuje uz požar koji je izazvala munja kao “Božja kazna” zbog oholosti grofova Celjskih.

²⁰ *Štrigovski* se *Vrh* pojavljuje i u liku *Štrigovski Breg* (usp. i mađarizirani lik *Stridóhegy*).

Hrašćanec /< *Donji/Gornji Hrašćan*). Budući da se etnička prezimena povezuju sa seobama (jer je tako najlakše identificirati doseljenika), izostanak prezimena temeljenoga na ojkonimu *Štrigova* mogao bi značiti da se iz Štrigove nije iseljavalo, barem ne u vrijeme oblikovanja i ustaljivanja prezimena. Ojkonim *Štrigova* potvrđen je kao sastavnica antroponimijske formule međimurskoga feudalnog gospodara u 14. st. *Arnolda od Štrigove*.²¹

Ime *Štrigovčak* primjer je onomastičke homonimije – ono nije potvrđeno samo u ojkonimskoj službi, nego i u službi oronima (tj. imena brijega) te hidronima (tj. imena potoka).²²

Ojkonim *Štrigova* (u povijesnome ili suvremenome jezičnom ruhu) i njegove izvedenice danas nalazimo obilno potvrđen(e) u štrigovskoj krematonimiji, o čemu svjedoče: Restoran *Stridon*, Šahovski klub *Stridon*, Karate klub *Stridon*, San-Stridon d.o.o., Vokalna skupina *Stridone*, Osnovna škola *Štrigova*, DVD *Štrigova*, Vinogradarska zadruga *Štrigovčanka*, VIS *Štrigovčanci*, naslov pjesme *Štrigovčanec*...

Štrigovske ulice nemaju svoja službena imena – kućni brojevi dostatni su za pronalaženje traženoga objekta (za popisa 2011. u Štrigovi je registrirano 166 „stambenih jedinica“). I da postoje imena ulica, vodeći se logikom imenovanja (koja zahtijeva različitost, posebnost, jedinstvenost), u Štrigovi ne bismo očekivali *Štrigovsku ulicu* – jer su ondje sve ulice *štrigovske*.²³ Promatrajući cjelokupnu hrvatsku hodonimiju, *Štrigovsku ulicu* nalazimo samo među imenima zagrebačkih ulica. Zajedno s *Kotoripskom*, *Hodošanskom*, *Preloškom*, *Dekanovečkom* (sve hodonimi motivirani imenima međimurskih naselja) nalazi se u Kustošiji, gradskoj četvrti u zapadnome dijelu Zagreba. Dakle, svatko tko živi u Štrigovi, nastanjen je u štrigovskoj (v)ulici, a onaj tko živi u Zagrebu može biti stanovnikom *Štrigovske ulice*. Nadamo se, iako iskustvo svjedoči i o drukčijim primjerima, da stanovnici *Štrigovske ulice* znaju po čemu je ona nazvana.

²¹ »U dinastičkim borbama koje su prethodile dolasku Anžuvina na prijestolje, Međimurje je potpalo pod vlast susjedne Štajerske. Kao feudalni gospodari u Međimurju spominju se tada Arnold od Štrigove, Walter, komendator reda njemačkih vitezova te Ulrich od Walsea, štajerski kape-tan.« Kalšan 2006: 35.

²² Usp. ARJ s.v. »Štrigovljica f. ime potoku u Međimurju (danas Štrigovnica)« (kao izvor navodi se Vitezovičev rječnik). Bedeković (1752: 296) spominje današnje ime *Štrigovčak* (*Strigovchak*).

²³ Kadšto se ipak dogodi da ime ulice u naselju bude izvedeno od imena samoga naselja. Tako npr. u Zagrebu postoji *Zagrebačka cesta* i (odnedavno) *Zagrebačka avenija*. *Zagrebačkom se cestom* (ne ulicom!) nekad (u vrijeme imenovanja ulica) iz prigradskih naselja stizalo u Zagreb. Kako se Zagreb širio, tako je ta cesta postala njegovom ulicom zadržavši ime koje je, poput mnogih drugih (npr. *Savska cesta*, *Maksimirska cesta*, *Gračanska cesta*, *Čulinečka cesta*...) svjedokom vremena u kojemu je nastalo. Hodonim *Zagrebačka avenija* tek je nedavno (2006.) postao sastavnicom zagrebačke hodonimije (preimenovanjem dijela *Ljubljanske avenije*). Takvo je imenovanje protivno onomastičkoj logici.

2.11. Uvod u promišljanja etiologije i etimologije ojkonima *Štrigova*

Bavljenje imenima općenito, pa tako i ojkonimima, u pravilu „traži“ da se odgonetne ili barem pretpostavi njihov nastanak, da se iz povijesnih i suvremenih potvrda rekonstruira vjerojatan prvotni leksem ugrađen u njihovu osnovu. Za većinu međimurskih ojkonima, poznajući povijesne činjenice vezane uz njihov nastanak i zemljopisne značajke krajobraza u kojemu su naselja smještena, možemo sa sigurnošću govoriti o motivaciji. Npr. *Čakovec* je ime dobio po grofu Dmitru Čaku (*Csak*), vrhovnome dvorskom sucu i palatinu kralja Bele IV.; naselje *Otok* prvotno je bilo posjed u vlasništvu plemića Otoka te je transnimizacijom njegova osobnoga imena postalo ojkonimom; grof Banffy, gospodar Lendave, u 14. je stoljeću podigao utvrdu na mjestu današnjega naselja po njemu nazvanoga *Banfi*; *Hodošan* je nazvan po feudalnome posjedniku grofu Hodošu; *Hemuševac* je ime dobio po vlastelinu Hemušu... Neka su naselja imenovana po titularu crkve ili kapele u njima podignutima, npr. *Sveta Marija*, *Sveti Martin na Muri*, *Sveti Juraj u Trnju*, *Sveti Urban*, *Mihovljan*, *Donji Vidovec*. O biljnome pokrovu svjedoče ojkonimi *Donja Dubrava*, *Gornja Dubrava*, *Donji Hrašćan*. *Gornji Hrašćan*, *Brezje*, *Brezovec*, *Bukovec*, *Grabrovnik*, *Jalšovec*, *Leskovec*, *Slakovec*, *Trnovec*...

Međutim, katkad se iz naoko jasnoga značenja riječi u imenu ne iščitava obavijest o stvarnome poticaju njegova nastanka (npr. *Savska Ves* nije dobila ime po rijeci Savi, nego po Sasima)²⁴ ili se pak zalazi u područje pučke etimologije, pa se npr. *Kotoriba* tumači kao »kut (s mnogo) riba« (Kolarić 1992: 16).

Ojkonimi (te toponimi općenito) s vremenom se mogu promijeniti do te mjere da je teško pronaći vezu između imenovanoga objekta i njegova imena. Ojkonim *Štrigova* dokaz je da su neka imena, prekrivena patinom višestoljetne starine, do nas doprla lišena svoje prvobitne jasnoće izraza te prozirnosti motivacije i strukture. Takva traže osobitu pozornost u tumačenju postanja i zahtijevaju uvjerljivu argumentaciju predložene etiologije i etimologije. Nestor mađarske slavistike i kroatistike László Hadrovics (1910. – 1996.) svoj šezdesetak godina dug i plodan znanstveni put započeo je 1934. radom naslovljenim *Muraköz helynevei*. Iako nastao prije 80-ak godina, to je prvi i do danas jedini sustavan rad o međimurskoj (povijesnoj) ojkonimiji. U njemu je, uz ostalo, autor protumačio postanak pojedinih ojkonima. Uz malobrojne, a među njima je i *Štrigova*, umjesto navođenja motivirajućega leksema, stoji napomena »eredete ismeretlen« (nepoznatoga podrijetla), koja svjedoči o zagonetnome i semantički neprozirnome izrazu ojkonimskoga lika.

---

²⁴ »Pravo ime sela moralo bi glasiti *Saska Ves* – ne po rijeci Savi s kojom nema nikakve veze, nego po Sasima koji su u 16. i 17. stoljeću naseljeni ovdje kao kovači oružja i oruđa za potrebe čako-večke utvrde i feudalnog posjeda.« Kapun 1982: 193.

U pokušaju odgonetanja etiologije i etimologije imena *Štrigove* nameće se pomisao na imenicu *štriga* u obama značenjima koja bilježe naši leksikografi: *štriga* je vještica i vrsta kukca (uholaža) (usp. Akademijin *Rječnik*, sv. 1. *štriga*, 2. *štriga*). Iako postoje svjedočenja da se u *Štrigovi* *štrigom* naziva vještica, zagonetkom ostaje činjenica da nigdje u bližoj okolici nije potvrđeno to značenje imenice *štriga*.²⁵ *Štriga* kao naziv kukca mogao bi biti poticajem za nastanak osobnoga nadimka koji je s vremenom mogao prerasti u prezime,²⁶ a zatim je to prezime moglo postati osnovom za tvorbu ojkonima. U Hrvatskoj je potvrđeno prezime *Štriga* (najviše njegovih nositelja živi u okolici Varaždina), ali ne nalazimo ga u međimurskome povijesnom (ni suvremenom) prezimeniku. Također ni u jednome od povijesnih vrela nije potvrđen ojkonimski lik **Štriga*. Uz to, u obama značenjima (i 'vještica' i 'kukac') imenica je (*štriga*) ženskoga roda, te bismo, pretpostavimo li da je *Štrigova* eliptični oblik nekad dvorječnoga imena (npr. **Štrigova zemlja*),²⁷ očekivali pridjevni lik **Štrigina* (za koji ne postoje ni povijesne ni suvremene potvrde).²⁸ Prema tome, jezični razlozi priječe povezivanje današnjega ojkonima s riječju *štriga* ma što ona značila. Stoga nam je i dalje tragati za vjerojatn(ij)im poticajem imena međimurske *Štrigove*.

3. Zaključak

Prateći pojavnost ojkonima *Štrigova* u pisanim izvorima i na zemljovidima od prvoga zapisa u drugoj polovici 13. stoljeća do danas, osvjedočili smo se u različitost bilježenja ojkonimskoga lika i njegove mijene kroz stoljeća – od početnoga *Strigo/Strido* do današnjega *Štrigova*. Različitost zapisa dovodi se u vezu s različitim jezicima (latinskim, mađarskim, njemačkim, hrvatskim) pisanim izvorima, sa zapisivačima kojima materinski jezik često nije bio hrvatski te su ojkonim zapisivali kako su čuli ili su prepisivali iz drugih izvora, nenamjerno ili s očitom namjerom da ga učine što sličnijim ojkonimiji kojega drugog jezika katkad su mu prekrajali lik. Polazeći od rezultata dosadašnjih istraživanja, daljnje bavljenje ojkonimom *Štrigova* valja usmjeriti na etiološko-etimološki plan.

²⁵ »Štriga ili štringa, štrigo, štrigon, štrigun (prema tal. *strega*: vještica, od vulg. lat. *striga*, lat. *strix*: sova krvopija, noćna mora), u nar. vjerovanju u hrv. primorskom pojasu od Istre do Dubrovnika, te u sjev. Italiji i dijelu Švicarske, vještica ili vještac, u pravilu žena ili muškarac s nekim posebnim, prirođenim ili naučenim opakim moćima kojima nanosi štetu ljudima i životinjama.« <http://www.istrapedia.hr/hrv/1054/striga/istra-a-z/>

²⁶ Usp. npr. prezimena slične motivacije: *Mrav*, *Mravac*, *Mravak*, *Mravić*, *Mravlek*; *Obad*, *Obadić*; *Komar*, *Komarac*, *Komarec*; *Kukac*, *Kukec*...

²⁷ Nepostojanje nijedne pisane potvrde takve ili slične dvorječne sintagme dovodi u pitanje opravdanost pretpostavke o njezinu postojanju.

²⁸ Nije, doduše, nepoznata pojava da imenice ženskoga roda posvojni pridjev tvore sufiksom *-ov*, tipičnim sufiksom za muški rod. Ali to se odnosi uglavnom na nazive biljaka: *lipa* > *lipov* (*čaj*), *maslina* > *maslinov(o)* (*ulje*), *malina* > *malinov* (*sok*), *kupinov(o)* (*vino*) itd.

4. Izvori i literatura

- Administrativno-teritorijalna podjela i imenik naseljenih mjesta Narodne Republike Hrvatske*, stanje 1. V. 1951. 1951. Zagreb: Statistički ured NR Hrvatske.
- ANIĆ, VLADIMIR. 2003. *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.
- ARJ = *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. 1880. – 1976. Zagreb: JAZU.
- BARTOLIĆ, ZVONIMIR. 1996. Toponim Međimurje. *Hrvatski sjever*, 2–3, 49–71.
- BEDEKOVIĆ, JOSIP. 1752. *Natale solum magni Ecclesiae doctoris Sancti Hieronymi in ruderibus Stridonis occultatum: probatorum nihilominus historicorum et geographicorum opinionibus, ac brevis Illyricanae chronologiae adjumento erutum atque cum vita ejusdem purpurati Dalmatae per A. R. P. Josephum Bedekovich. Neostadii Austriae*.
- BELAJ, VITOMIR. 2009. Poganski bogovi i njihovi kršćanski supstituti. *Studia ethnologia Croatica*, 21, Zagreb, 169–197.
- BELOSTENEC, IVAN. 1740. *Gazophylacium, seu Latino-Illyricorum onomatum aera-rium*. Zagreb: Typis Joannis Baptistae Weits.
- BUNJAC, BORKA i dr. 2003. *Pregled povijesti Međimurja*. Čakovec: Povijesno društvo Međimurske županije.
- BUTURAC, JOSIP. 1984. Popis župa zagrebačke biskupije 1334. i 1501. godine. *Starine*, 59, Zagreb, 43–108.
- CSÁNKI, DEZSŐ. 1897. *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában*, III. Budapest: Magyar Tudományos Akademia.
- Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije* (1913, 1914, 1934, 1990), sv. XI, XII, XV, XVIII, Zagreb: JAZU.
- FLORSCHÜTZ, JOSIP. 1902. Stridon i Zrin. *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 6/1, 87–98.
- FRANČIĆ, ANĐELA. 2000. Prvi spomen Međimurja. *Kaj*, XXXIII, 1-2, Zagreb, 61–70.
- FRANČIĆ, ANĐELA; ŽAGAR SZENTESI, ORSOLYA. 2008. Međimurska ojkonimija na mađarski način. *Folia onomastica Croatica*, 17, Zagreb, 59–80.
- FRANČIĆ, ANĐELA. (u tisku). Štrigova u rječnicima hrvatskoga jezika. Zbornik radova sa stručno-znanstvenoga skupa s međunarodnim sudjelovanjem *Na brežima, med vodami: na tragu mitske, povijesne i duhovne baštine Gornjeg Međimurja* (održan 28. i 29. rujna 2012. u Štrigovi).
- GERIĆ, OTMAR. 1921. Šematizam Međimurja. *Veliki međimurski kolendar*. Šematizam je pretisnut u *Hrvatskome kajkavskom kalendaru*. 1996. Čakovec: Matrica hrvatska Čakovec, 45–49.
- HADROVICS, LÁSZLÓ. 1934. Muraköz helynevei. *Nyelvtudományi Közlemények*, 48, Budapest, 3–34.
- HER = ANIĆ, VLADIMIR; BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA; GOLDSTEIN, IVO; GOLDSTEIN, SLAVKO, JOJIĆ, LJILJANA; MATASOVIĆ, RANKO; PRANJKOVIĆ, IVO. 2002. *Hrvatski en-*

- ciklopedijski rječnik*. Zagreb: Novi Liber.
- HORVAT, RUDOLF. 1944. *Poviest Međimurja*. Zagreb: Prosvjetno-poviestno društvo „Hrvatski Rodoljub“.
- Imenik naselja NR Hrvatske po političko-teritorijalnoj podjeli na dan 1. XI 1962*. 1962. Zagreb: Zavod za statistiku NR Hrvatske.
- Imenik naselja SR Hrvatske: stanje 1. siječnja 1971*. 1971. Zagreb: Republički zavod za statistiku SR Hrvatske.
- KALŠAN, VLADIMIR. 2006. *Međimurska povijest*. Zagreb: vlastita naklada.
- KAPUN, VLADIMIR. 1995. Tko je nespomenuti Međimurac? *Međimurje*, 23. VIII. 1995, 6.
- KUKULJEVIĆ SAKCINSKI, IVAN. 1863. *Listine hrvatske*. Zagreb: JAZU.
- MILOTIĆ, IVAN. 2006. *Zrenj i sveti Jeronim*. Oprtalj: Općina Oprtalj. *Neoregistrata acta* (rukopis). Zagreb: Hrvatski državni arhiv.
- PANDŽIĆ, ANKICA. 1987. *Stare karte i atlasi Povijesnoga muzeja Hrvatske*. Zagreb: Povijesni muzej Hrvatske.
- Popis stanovništva 1991: narodnosni sastav stanovništva Hrvatske po naseljima*. 1992. Zagreb: Republički zavod za statistiku.
- POŽGAN, JASNA. 2008. Prilozi iz župne spomenice za povjesnicu župe Štrigova od 1334. do 1955. godine. *Tkalčić*, 12, Zagreb, 571–585.
- Rečnik mesta - Riječnik mjesta*. 1925. Beograd: Narodna prosveta.
- Registar arheoloških nalaza i nalazišta sjeverozapadne Hrvatske*. 1990. Varaždin: Muzejsko društvo sjeverozapadne Hrvatske, Sekcija arheologa i preparatora.
- RITTER VITEZOVIĆ, PAVAO. oko 1700. *Lexicon Latino-Illyricum*, rukopis. (preslika rukopisa, 2000, Zagreb: ArTresor).
- SABLIJAR, VINKO. 1866. *Miestopisni riečnik kraljevinah Dalmacije, Hervatske i Slavonije*, Zagreb.
- Schematismus cleri (archi-)dioecesis zagrabiensis*. 1842, 1917. Zagreb.
- Sistemski imenik naselja : stanje 31. ožujka 1981*. 1981. Zagreb: Republički zavod za statistiku.
- SUŠNIK, FRANJO; JAMBREŠIĆ, ANDRIJA. 1742. *Lexicon Latinum interpretatione Illyrica, Germanica et Hungarica locuples*. Zagreb: Typis Academicis Societatis Jesu.

4.1. Kartografski izvori

- LAZARUS, *Tabula Hungariae*, 1528.
- LAZIUS, WOLFGANG, *Hungariae descriptio*, 1556.
- VISSCHER, NICOLAES, *Totius Regni Hungariae una cum Adjacentibus et finitimis Regionibus Delineatio*, 1662.
- SANDRART, JAKOB, *Neue Land Tafel von Hungarn*, 1664.

Anonimni autor, *Eigentliche Vorstellung des so berühmten König. Reichs Ungarn neben Siebenbür...*, 1651. – 1700.

DELISLE, GUILLAUME, *Carte de la Hongrie*, 1703.

DE ROSSI, GIOVANNI GIACOMO, *Il Regno d'Ungaria, Transilvania, Schiavonia, Bosnia, Croatia, Dalmatia*, 1683.

CORONELLI, VINCENZO MARIA, *Corso del Danubio da Vienna Sin' à Nicopoli, e Paési Adiacenti*, 1705. – 1720.

MÜLLER, JOHANN CHRISTOPH, *Augustissimo Romanor. Imperatori Iosepho I. Hungaria Regi Invictissimo Mappam...*, 1709.

SCHENK, PIETER, *Nova et Accurata Tabula Sedis Belli In Regno Hungariae*, 1717.

PFEFFEL, JOHANN ANDREAS, *Regnum Hungariae*, 1710. – 1740.

BRUGGEN, JOHANN VAN DER, *Regnum Slavoniae*, 1738.

4.2. Mrežni izvori

<http://www.istrapedia.hr/hrv/1054/striga/istra-a-z/> (2. kolovoza 2012.)

<http://ecakovec.com/2011/06/popis-stanovnistva-za-medimursku-zupaniju-rezultati/> (9. rujna 2012.)

<http://hr.wikipedia.org/wiki/Štrigova> (9. kolovoza 2012.)

<http://www.emedjimurje.hr/opcine/opcina-strigova/> (9. kolovoza 2012.)

http://www.medjimurska-zupanija.hr/pdf/bilten_2009.pdf (9. kolovoza 2012.)

<http://mapy.mzk.cz/mollova-sbirka/atlas-austriacus/XLIII/> (17. prosinca 2012.)

The settlement name *Štrigova* throughout the centuries

Abstract

The paper follows the settlement name *Štrigova* in written documents and maps from its first occurrence (1271 AD) until the present. Attention is drawn to the fact that this settlement name was recorded in different ways through the centuries, which is explained through extralinguistic reasons. The author describes the attestations of the name *Štrigova* within the historic and contemporary onymy of Međimurje, and stresses the need for further etiological and etymological research.

Ključne riječi: *Štrigova*, međimurska ojkonimija, međimurska onimija

Key words: *Štrigova*, settlement names of Međimurje, Međimurje onymy